

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

9. évfolyam

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszére vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. a) H
b) I
c) I
d) H
e) H
f) I
g) H
h) I
i) I
j) I
- 10 pont**
2. a) *Asoka aláhúzása*
indoklás: Ő India uralkodója a Kr.e. III. sz-ban, a másik kettő a brahmanizmus fő istene.
b) *Mózes aláhúzása*
indoklás: Ő vezette Kánaán határáig a zsidó népet, Dávid és Salamon pedig a zsidók uralkodói voltak.
c) *Trója aláhúzása*
Indoklás: Kisázsziában található, a Knosszoszban állt Minósz palotája (Kréta szigetén)
d) *Júnó aláhúzása*
Indoklás: a másik két istennő a tudomány, bölcsesség istennője vagy Pallasz Athénéé aláhúzása, mert ő görög, a másik kettő pedig római istennők
Az egyes feladatelemek csak akkor megoldottak, ha az aláhúzás és az indoklás is helyes.
- 4 pont**
3. a) Spárta intézményrendszerének résztvevői
b) A görög vázák (amphorák) , kerámiák díszítési módjai
c) Nagy Sándor győztes csatái
d) Az ókori világ csodái
- 4 pont**
- 4.A a) Hammurappi
b) Arisztotelész
c) Hérodotosz
d) Varro
- 4.B e) c) beírása a négyzetbe
- 5 pont**
5. A görög hadsereg hoplitákból, vagyis nehézfegyverzetű gyalogosokból áll . Bronzból készült sisakot viseltek (1) orr-és arcvédővel (1), testük védelmére mellvértet és lábszárpáncélatot öltöttek (1). Ellipszis alakú nehéz bronzpajzsot hordtak (1), karjukat és kezüket bőrkötéssel óvták (1). Fegyverük egy rövid, egyenes vaskard (1) és egy körülbelül három méter hosszú vashegyű dárda (1).
Minden jó megoldás egy feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 5 pont adható.
- 5 pont**
6. a) 8-16
b) téglá
c) egyenlő
d) bal
e) pajzs
f) dicsőség
g) lándzsáját
- 7 pont**
7. a-b) Ariszteidész - Themisztoklész
c-d) Hannibál - C.Scipio
e-f) Sulla - Marius
Minden helyes név egy feladatelemet jelent.
- 6 pont**

8. a) dór
b) ion
c) korinthoszi

3 pont

9. a) Kínai nagyfal
b) védelmi
c) római kultúra/ Pont du Gard –Franciaország / római kori vízvezeték
d) az ivóvíz biztosítása

4 pont

10.

	Hibás információ	Javítás
a)	bullá	népgyűlés vagy apella
b)	25	30
c)	héliaia	Vének Tanácsa / geruszia
d)	80	60
e)	perioikoszokból	teljes jogú spártaiakból
f)	10	5
g)	demokratikusnak	arisztokratikusnak

Az egyes ítemek akkor megoldottak, ha a hibás információk mellett a javítás helyes.

7 pont

11.

m)

a)	C	R	A	S	S	U	S		
b)		C	L	I	E	N	S		
c)		X	E	R	X	É	S	Z	
d)	H	É	R	A					
e)	G	A	L	L	I	A			
f)		R	O	M	A	N	U	S	
g)		C	I	R	C	E	N	S	E S
h)		P	L	A	T	A	I	A	
i)		S	E	N	A	T	U	S	
j)			P	L	E	B	S		
k)		M	A	R	S				
l)		D	I	C	T	A	T	O	R

- n) A kocka el van vetve!
o) Julius Caesar
p) Gallia elfoglalása után a senatus Caesart hazarendelte, de ő a hadseregével lépte át az Itália határát jelentő folyót
q) Rubicont

17 pont

12.A

- a-f) Az adórszolgátság problémáját a Kr.e. 594. év arkhónja, Szolón oldotta meg. Szolón első nyilvános szereplése Szalamisz szigetének visszafoglalására írt lelkesítő költeményeihez kapcsolódik. Arkhóni megbízását és törvényhozó hatalmát azért kapta, hogy oldja meg a poliszban kialakult feszült helyzetet. Intézkedései: eltörölte a fennálló adósságokat (teherlerázás=szeiszektheia) (1). Megszüntette az adórszolgátságot (1), megkezdte a külföldre államköltségen eladott athéniak való kiváltását (1). A lakosságot jövedelem szerint osztotta kategóriákba a drakóni vagyoni kategóriák helyett (timokratikus társadalom létrejötte) (1)A társadalom első csoportjába az 500 mérő jövedelműek, a másodikba a 300 és 500 mérő közötti jövedelműek tartoztak. A harmadik csoportba tartoztak az ökörfogatosok (200-300 mérő), a negyedikbe a 200 mérő alattiak. A beosztás adta az adófizetés alapját, eszerint teljesítettek katonai szolgálatot is (1) Az első két osztály tagjai a lovasok, a harmadik nehéz fegyverzetű gyalogosok (hopliták), a negyedik a hajók legénységét, illetve a könnyű fegyverzetű gyalogságot adta (1)A hivatalviselés is ezen a beosztáson alapult.(1) Azokat, akik a városban kialakuló pártviszály során egyik csoporthoz sem csatlakoztak,megfosztotta polgárjoguktól> ezzel tudatos politizálásra kívánta szoktatni a lakosságot (1) Bevezette a végrendekezés jogát a gyermektelenek számára (1) A gazdaság felvirágoztatását szolgálta, hogy kötelezte a szülőket, hogy gyermekeiket valamilyen mesterségre taníttassák (1) A teljes értékű polgárjognak már nem volt feltétele a földtulajdon, athéni polgár volt az, akinek mindkét szülője szabad athéni (1) Szolón működése nyomán megváltozott a polisz fogalma. A nemzeti összetartozással szemben a poliszpolgárok összetartozása került előtérbe. (1)
Kertész István: Hellén államférfiak c. műve nyomán
Minden jó megoldás egy feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 6 pont adható.

- 12.B g-l) Athénba visszatérve – ahol a türannisz már megszűnt és Kleiszthenész reformjai bevezették a demokráciát – Miltiadészt eleinte ellenségesen fogadták kherzonészoszi türanniszja miatt (1). Úgy mutatta be magát mint a görög szabadság védelmezőjét a perzsa despotizmus ellen így elfogadták az athéniak. A tíz sztratégosz egyikének választották az i. e. 490-es évre (1). Sztratégosz csak az lehetett, akinek politikai érettségében, katonai tehetségében polgártársai teljesen megbíztak (1). Gyakran neki tulajdonítják annak a győztes taktikának a kidolgozását, amivel Athén győzött abban az évben a perzsák felett Marathónnál (1). Miltiadész a minél hamarabbi megütközés mellett kardoskodott. A döntés a hadügyek legfőbb irányítójára, az arkhón polemarkhoszra maradt. Hérodotosz szerint Miltiadész fő érve az volt, hogy a késlekedés felbátorítaná a városon belül szervezkedő perzsabarátokat. Felhívta a többi sztratégosz figyelmét a hírnévre, a becsületre is (1). Ariszteidész lemondott parancsnoki rangjáról Miltiadész javára, így őt napra Miltiadész lett a görög had parancsnoka. Az arkhón polemarkhosz és a sztratégoszi testület Miltiadésznek azt a javaslatát fogadta el, hogy itt Marathónnál ütközzenek meg.

Kertész István: Ókori hősök, ókori csaták című műve nyomán

Minden jó megoldás egy feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 6 pont adható.

12 pont

13. a-p) Julius Caser patricius családból származott. Tudatos néppárti politikájával hatalmas népszerűsége tett szert. Számos aedilisi és papi tisztséget töltött be.

Caesar a Via Appia curatora (ami nagy jelentőséggel bíró beosztás volt. Bár Caesar számára ez nagyon költséges volt, nagy tekintélyt biztosított az ifjú szenátor számára, ami Crassus támogatásával elérhetőnek bizonyult.)

Folytatta bírói pályafutását egészen aedilis curilisszé választásáig, Kr. e. 65-ig (1).

(Az aedilis curilis feladata templomok, középületek építése és karbantartása, valamint a forgalom és Róma mindennapi életével kapcsolatos dolgok megszervezése volt, de az aedilis talán legfontosabb feladata a nyilvános játékok megszervezése és a Circus Maximus igazgatása volt.)

Aedilisként elért sikerei nagyban hozzájárultak pontifex maximusszá való választásában (1). (Bár gyakorlatilag ez nem politikai hivatás volt, a főpapi méltóság jelentős előnyt jelentett a szenátussal szemben, és lehetősége nyílt a törvényhozásba való beleszólásra.)

Városi praetorként is működött.

Kr.e. 60-ban szövetségre lép Crassusszal és Pompeiusszal (triumvirátus). Kr.e. 59-ben lesz consul. Consulként agrártörvény-tervezetet terjeszt be, aminek következtében kb.20 ezer embert láttak el az ager publicusból.

Gallia és Illíria helytartója lett. Erős, fegyelmezett, hozzá hű hadsereget alakított ki. A római politikai pályafutás legfontosabb eszközévé a hadsereg vált ekkorra.

Kr.e. 56-ban megújította szövetségét Crasusszal és Pompeiusszal, de ez a szövetség Crassus halálával megszűnt Pompeius csapatait Pharszalnál győzte le Kr.e. 48-ban.

Pompeius híveit legyőzve tért vissza Rómába, ahol Kr.e. 46-ban ismét consullá választották.

Julius Caesar felismerte, hogy a köztársasági alkotmány helyett a tartósan viselt és hadsereggel alátámasztott hatalom képes csak a válságos helyzetet rendezni a Birodalomban (1). Rövid egyeduralma alatt számos tisztséget halmozott fel (dictator, néptribunus, örökös censor, pontifex maximus, imperátor,...)(1)

Rendezte Róma és a provinciák viszonyát.(1) Széles körben adományozott római és latin jogot a provinciabeli előkelőknek, ezzel előmozdította a romanizációt is (1).

Rendelkezéseivel törekedett arra, hogy megerősítse a szabad római polgárságot. Alkalmazta politikájában a megbocsátás (clementia)nemes gesztusát.

Földosztást rendelt el letelepítésre szánt veteránjainak.(1)

A tartományok kormányzására legátusokat nevezett ki.(1)

A szenatus létszámát 900-ra emelte, ezzel csökkentette tekintélyét (1)

Egységesítette a birodalom pénzforgalmát (1). Bővítette a kereskedelmi kapcsolatokat (1). Egységesítette a súly-, és mértékrendszert (1) Új, értékálló pénzt veretett, a denariust.

Julius Caesar kiemelkedő képességű hadvezér, stratégia, átgondolt tervek megvalósító politikusa, jó tollú író, naptárreformer, ... volt.

Caesar nem csinált titkot abból, hogy semmibe veszi a köztársasági formákat. Voltaképpen ő nevezte ki a magisztratusokat, a szenatus csak azért hívta össze, hogy ismertesse velük döntéseit. (1) Így számos ellenséget szerzett. Kr.e.44. március idusán merénylők ölték meg kegyetlenül és értelmetlenül, hiszen semmi konkrét politikai tervük nem volt a jövőt illetően.

A megadott szakirodalmak és T.Cornell - J.Matthews: A római világ atlasza. Bp. Helikon, 1983. pp.66-71.alapján

Minden helyes válaszlelemet egy megadott feladatelemet, s egy pontot ér.

Maximális 16 pont akkor adható, ha legalább 16 feladatelemet (itemet) logikus szövegösszefüggésbe illesztett a tanuló a helyes történelmi szakszókincs alkalmazásával.

16 pont

A feladatlappal kapcsolatos kérdéseikkel a következő telefonszámon kereshetnek: munkahelyi telefonszámom 06-94/501-341

E-mailem: bbe@kdg.sulinet.hu

Kedves Kollégák! Áldozatos munkájukat ezúton is köszönjük. Kívánunk további jó erőt és sok sikert!

A versenybizottság nevében: B. Balogh Éva, szaktanácsadó